

черно време се събиратъ заедно, четатъ, беседватъ. Ученицитъ често си устройватъ съюзи, които не се разпадатъ и тогава, когато младежитъ завършатъ училището. Завърнали се въ роднитъ си мѣста, тѣзи младежи ставатъ голѣми разпространители на придобититъ въ университета знания и добродетели.

Селскитъ университети сж допринесли извънредно много за издигането на данския селянинъ — издигнали сж го и духовно и материално.

Всички данчани сж грамотни; книги ще намѣрите въ всѣко семейство, дори и въ дома на най-бедния.

Ив. Вазовъ

Рилскиятъ манастиръ

Рилскиятъ манастиръ, старъ вече деветъ вѣка, най-стариятъ отъ всичкитъ, има сжщо своята история, своитъ епохи на процъвтване и на жестоки изпитания; понѣкжде неговата сждба върви паралелно съ сждбата на българския народъ.

Нѣколко скъпоценни старинни документи ни позволяватъ да погледнемъ въ самото най-отдалечено негово минало. Зародишътъ на Рилския манастиръ е била пещерата на Св. Ивана, отстояща нѣщо единъ и половина часъ на северъ отъ манастира, на една скалиста стръмнина. Следъ смъртъта на угодника, нѣколкото му горещи ученици и подражатели на неговия богоугоденъ отшелнически животъ, съградили по-насамъ отъ пещерата, дето сега е черквичата Св. Лука, въ гората, на едно по-сгодно мѣсто, постница, за да се прибиратъ въ нея, и така се турило основа на манастирското братско общежитие. Подиръ време това мѣсто дошло тѣсно за пораслото число на отшелниците, та станало нужда да подирятъ друго мѣсто, по възможность пакъ близо, но по-пространно. Тогава манастирътъ Св. Иванъ се премѣстилъ окончателно на тѣсната полянка въ жгъла, който правятъ поточето Друшлявица и рѣката Рила. Това, види се, ще да е последвало още при царуването на Петра.

Манастирътъ е просъществувалъ около четири вѣка въ видъ на скромна обителъ. Но той билъ отдавна стопанинъ на обширни недвижими имоти: гори, ливади, села, както се вижда отъ хрисовула на Ивана Шишмана, издаденъ въ 1379. год., съ който се утвъртяватъ владенията и привилегиитъ на манастира.